

עפ"ג 18487/10/23 - הייתם מסאלחה ע"י נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

09 נובמבר 2023

עפ"ג 18487-10-23 מסאלחה נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים:
הנשיא רון שפירא [אב"ד]
סגנית הנשיא בטינה טאובר
לובנה שלאעטה חלאילה

מערער הייתם מסאלחה ע"י ב"כ עו"ד אסף טל
נגד מדינת ישראל ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה
משיבה

החלטה

הרקע לבקשה וטענות הצדדים:

בפנינו בקשה להארכת מועד להגשת ערעור פלילי כנגד החלטתו של בימ"ש השלום בחדרה (כב' השופט הבכיר א' קפלן) מיום 02.08.23 בת.פ. 19790-04-22, במסגרתה נדחתה בקשתו של המערער לפסיקת הוצאות לאחר שהמאשימה/משיבה הודיעה כי היא חוזרת בה מהאישום בהסכמת הסנגור שהודיע כי הסכמתו אינה מגבילה את המערער מהגשת בקשה לפסיקת פיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

המערער הואשם בבימ"ש קמא בגין עבירות של החזקת נשק שלא כדין והחזקת חלק של נשק ותחמושת, לאחר שבחיפוש בבית משפחתו ובחדרו נמצאו בתוך כרית אקדח שבתוכו מחסנית תואמת ו-100 כדורים תואמים. המערער כפר בביצוע העבירות והעלה טענת חיפוש לא חוקי וטענות נוספות לגבי חומרים חסויים בתיק, אך לבקשתו, טרם שמיעת ההוכחות נקבע התיק לשמיעת משפט זוטא לאור טענות ההגנה שחקירותיו נערכו ללא מלווה, בניגוד לחוק, וזאת לאור ההכרה בו כחולה נפש הסובל מסכיזופרניה ולכן ביקשה ההגנה לקבוע שהודאותיו אינן קבילות. המערער אובחן כחולה נפש אך נמצא כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשים המיוחסים בעת ביצועם, אם כי בהפוגה זמנית חלקית ממחלתו והחלה שמיעת משפט הזוטא. בישיבת 2.4.23 נקבע כי הודאותיו אינן קבילות ובישיבת 8.5.23 הודיעה המאשימה כי היא חוזרת בה מהאישום בהסכמת הסנגור שהודיע כי הסכמתו אינה מגבילה את הנאשם מהגשת בקשה לפסיקת פיצויים.

בהחלטתו מיום 2.8.23 בעניין הבקשה לפסיקת פיצויים קבע בימ"ש קמא כי היו חמש הודעות של המערער בהן הוא נטל אחריות לנשק שנתפס בחדרו ומפרט את נסיבות החזקתו. כן נקבע כי הנשק נתפס בחדרו, כך לפי הודעותיו והודעות אחיו והוריו. נקבע כי בעת הגשת כתב האישום נגדו לא יכלה התביעה להניח בוודאות שההודעות תימצאנה לא

קבילות ואפשרי בהחלט היה לקבוע שהן קבילות והפגם בגבייתן יילקח בחשבון בהכרעת הדין בשאלת משקלן. כן נקבע כי ניתן היה להרשיע את המערער גם ללא הודעותיו, אלא על סמך העובדה שהנשק נתפס בחדרו (לפי הודעת אחיו) וקיימת לפחות החזקה קונסטרוקטיבית. עוד צוין כי מאחר שמיד עם ההחלטה במשפט הזוטא חזרה בה המאשימה מכתב האישום אף שניתן היה אולי להגיע להרשעה, על אף הזיכוי לא יהא זה מוצדק לחייב את המדינה בפיצוי. לכן נדחתה הבקשה לחיוב המדינה בהוצאות.

ביום 20.09.23 הוגשה הודעת ערעור ללא נימוקים מטעם המערער במסגרת עפ"ג 43805-09-23. ביחד עם הודעת הערעור הוגשה גם בקשה להארכת מועד להגשת ערעור עד ליום 20.09.23. בהחלטה מיום 27.09.23 נדחתה הבקשה להארכת מועד מאחר שהודעת הערעור ללא נימוקים אינה מהווה הודעת ערעור כדין. עוד צוין בהחלטה כי בשים לב להחלטת בימ"ש קמא מיום 2.8.23, במיוחד האמור בסופה, ראוי היה כי המערער ישקול בקשתו וכי פתוחה הדרך לתבוע את המדינה בהליך אזרחי, ככל שימצא לנכון.

ביום 12.10.23 הוגשה הודעת ערעור בתיק שבנדון ביחד עם בקשה למתן אורכה להגשת ערעור ונימוקיו. במסגרת הבקשה נטען כי מדובר בהליך פלילי דורסני כלפי מתמודד נפש שיכול היה להיחסך אילו התובע היה בוחן את הראיות כדבעי. נטען כי המערער נפגע מההליך הפלילי. כן נטען כי מסיבות שאינן קשורות לעניין עצמו נמנעה הגשת הערעור במועד החוקי וכי אין מקום לעמוד על הפרוצדורה בעניין זה. נטען כי הסיבה שבגינה לא הוגש הערעור במועד הייתה תשלובת של נסיבות הנוגעות למעבר משרד ועומסים של ב"כ המערער והודעת הערעור הוגשה באיחור של יממה אך ללא נימוקים ולכן לא התקבלה בקשת הארכת המועד הקודמת שהוגשה.

המשיבה מתנגדת לבקשה וטוענת כי יש לתת מקום לעקרון סופיות הדיון. נטען כי המערער לא הצביע על טעם ממשי המניח את הדעת לאיחור בהגשת הערעור. כן נטען כי מדובר בסעד כספי וכפי שהעיר ביהמ"ש שמורה למבקש הדרך לפעול במסלולים אחרים ככל שימצא לנכון.

דין והכרעה:

לאחר שבחנו את טענות הצדדים הגענו למסקנה כי יש לדחות את הבקשה להארכת מועד להגשת הערעור.

סעיף 199 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ"), קובע כי התקופה להגשת ערעור היא 45 ימים מיום מתן פסק הדין. בהתאם לסעיף 201 לחסד"פ ביהמ"ש רשאי, לבקשת מערער, להרשות הגשת ערעור לאחר שעברה תקופה זו.

כפי שפורט בע"פ 6955/15 בלאו נ' עיריית חיפה (16.06.2016):

"נקודת המוצא הדיונית היא כי על בעלי הדין לעמוד במועדים הקבועים בחוק, בעניין הגשת ערעור וכן בכל עניין אחר, וכי משחלף המועד לא יתאפשר עוד לנקוט בצעד המשפטי המבוקש.

על פי רוב, להוראות החוק הקובעות את מניין הימים לפתיחת הליכים משפטיים אופי של כלל נוקשה - שהפעלתו אינה מצריכה שיקול דעת - להבדיל מסטנדרט גמיש (על ההבחנה בין כללים לסטנדרטים, ראו מנחם מאוטנר "כללים וסטנדרטים בחקיקה האזרחית החדשה - לשאלת תורת- המשפט של החקיקה" משפטים יז 321 (תשמ"ח)); וזאת משום חשיבותם של עקרון סופיות הדין ושל ערכי הוודאות והיציבות במשפט (על כך ראו: ע"פ 7853/05 רחמיאן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 19 (27.11.2006); מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(2) 356, 334 (1997)). עם זאת, בשל חשיבותם של הערכים המהותיים של הדין העונשי, העומדים בהקשר זה במתח עם אלה הדינוניים - ובראשם בירור האמת, שמירה על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי והגנה על זכויות הפרט - הותר המחוקק פתח לחריגה מהכלל בדבר מניין הימים להגשת ערעור בהליך פלילי, כשיישומו של חריג זה נתון לשיקול דעתו של בית המשפט היושב בדין. על רקע זה התגבשו בפסיקה המבחנים להחלתו של החריג הקבוע בסעיף 201 לחסד"פ. כך נקבע, כפי שציין בית המשפט המחוזי, כי על מנת שיוארך המועד להגשת ערעור, שומה על המבקש להראות "טעם ממשי המניח את הדעת" לאיחורו. ועוד נקבע בפסיקה, כי בגדרי השיקולים המנחים לבחינת קיומו של טעם כאמור באים, בין היתר, הנימוק לאיחור; משך האיחור; סיכויי הערעור בהליך העיקרי; האינטרס הציבורי בהכרעה בו; חשיבותן של הזכויות העלולות להיפגע מאי-הכרעה; וקיומו של חשש לעיוות דין במידה שתיחסם בפני המבקש הדלת המובילה מן הפרוזדור אל הטרקלין של ההליך העיקרי (ראו: ע"פ 4574/15 צעדי נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה נס ציונה [פורסם בנבו] (12.7.2015); בש"פ 5875/14 מדינת ישראל נ' אגבריה [פורסם בנבו] (9.11.2014); בש"פ 8197/13 אמסלם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.1.2014); ע"פ 2585/10 נגר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.4.2010)).

כאמור, בהתאם לסעיף 201 לחסד"פ נתונה לביהמ"ש הסמכות להורות על הארכת המועד להגשת הליך ערעורי בפלילים, אך במקרה זה המערער אינו מציג טעם ממשי המניח את הדעת לאיחור, זאת בשים לב להקפדה על קיום המועדים הסטטוטוריים בהליכים פליליים כמפורט לעיל. הטענה כי ב"כ המערער החליף משרד או היה נתון תחת עומס אינה מהווה טעם ממשי המצדיק הארכת מועד. כמו כן, סיכויי הלכאוריים של ההליך אינם גבוהים וזאת לאור הערותיו של בימ"ש קמא בהחלטה שבנדון והעובדה שמדובר בסעיף כספי שניתן לתבוע בהליך אזרחי, כפי שצוין.

בנסיבות אלה גם לא נראה כי קיים אינטרס ציבורי המצדיק מתן הארכת מועד להגשת הערעור. לא מצאנו בנסיבות העניין גם חשש לפגיעה מהותית בזכויותיו של המערער או חשש לעיוות דין.

על כן, אנו דוחים את הבקשה להארכת מועד להגשת הערעור. הדיון שנקבע ליום 28.12.23 בבקשה להארכת המועד ובערעור מבוטל.

המזכירות תעביר עותק לצדדים ולתיק בימ"ש קמא.

ניתנה היום, כ"ה חשוון
תשפ"ד, 09 נובמבר 2023,
בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא
[אב"ד]

לובנה שלאעטה חלאילה,
שופטת **בטינה טאובר, סגנית נשיא**